

Op de grens van leven en dood

Mosjees laatste lied begint met: "Neig mij uw oor, o hemelen, en ik zal spreken; luister, o aarde, naar de woorden van mijn mond. Moge mijn onderricht neerdalen als regen, mijn woorden vloeien als dauw". Met deze woorden, zei rabbi Nachman van Bratslav (1772-1810), worden de woorden van Tora bedoeld. Zoals de aarde regen nodig heeft om te kunnen gedijen, zo heeft de mens Tora, geestelijke onderwijzing, nodig om tot ontplooiing te komen. De mens staat tussen hemel en aarde in. We hebben alle mogelijkheden gekregen, zoals een zaadje de kiem van de plant in zich draagt. Maar zonder inbedding in de aarde en zonder regen uit de hemel kan de plant niet tot wasdom komen. De Hoge Feestdagen onderrichten ons over leven en dood. De oude mysteriereligies kenden inwijdingen waarbij men doodsgevaar moest doorstaan en symbolisch stierf om als een nieuw mens herboren te worden. Men bracht de nacht door in een graf of moest door een kuil vol slangen of leeuwen lopen. Daarbij ging het regelmatig fout. Ieder jaar met Jom Kipoer

beleven we, zeer gestileerd, een zelfde soort inwijding. Onze oude fouten moeten achterblijven in het oude jaar. Op Jom Kipoer staan de poorten van de hemel open, wat dodelijk gevaarlijk is. Denk aan het verhaal van de vier rabbijnen die *pardees* bezochten om de troonwagen te aanschouwen, van wie er maar één heel terugkeerde. Als de poorten

We hebben alle mogelijkheden gekregen, zoals een zaadje de kiem van de plant in zich draagt

weer gesloten zijn gaan we een nieuw jaar in, een nieuw leven met nieuwe inspiratie, met vernieuwde moed, als een herboren Jood. De Lubavitcher rebbe, Rabbi Menachem Mendel Schneerson, zei eens dat reïncarnatie inderdaad bestaat, maar dat we niet hoeven

Rabbin
Hannah
Nathans

te sterven om een nieuw leven te beginnen. Wanneer we *tesjoeva* doen, omkeer, kunnen we vandaag nog aan onze volgende reïncarnatie beginnen.

Apple-oprichter Steve Jobs zei kort voor zijn overlijden dat in het aangezicht van de dood alles wegvalt wat niet werkelijk belangrijk is. Met Jom Kipoer bevinden we ons op de grens van leven en dood, en herinneren we ons wat werkelijk belangrijk is in ons leven. Waar gaan al onze onenigheden nu eigenlijk over? Is dit wat de Eeuwige van ons wil?

Zeven keer in Mosjees gedicht wordt de Eeuwige de Rots genoemd, de grond waarop ons bestaan gegrondvest is. Steeds weer keren we terug naar deze Rots, opdat wij leven. Dat is ons anker waardoor we de weg in het leven niet kwijtraken. Wij zoeken ons geluk soms (te) ver weg, in verstrooiing, in macht en controle, in materie. Maar dat valt allemaal weg in het aangezicht van de dood.

Mogen wij ons in het komende jaar bepalen tot wat werkelijk belangrijk is in het aangezicht van 'leven of dood'. Opdat wij een levende Joodse gemeenschap blijven. ■